

Sångerna om hemmet.

Forts. fr. sida 17.
Vem söker jag? Vem?
I min barndoms hem
där asparna susa kring fjällen.
Jag än det ser, en grav är där me-
och aspen än susar i kvällen.

August Strindberg har också denna känsla, stundom bitter över att allt är borta. I dikteykeln "Långa, tunga kvällar" är det ett rum som inom sin stängda dörr har rymt något som förgått:

På andra sidan korridoren
där ligger det stängda rummet;
det öppnas endast en gång på våren.
Men då och då är ett ljud för-
nummet,
och helst i långa och tunga kväl-
lar,

då mörkret sig till tystnaden sällar.
Där hörs ibland som en svalas
kvitter
ni vet när hon vid en brygga sitter
och flodens bölja imvid hörs pollra
månånda snarast som barnen joll-
ra
— det spökar bara, ty rummet är
öde,
och de som varit, de äro döda —
törhända också de aldrig varit,
men ett är säkert: att de ha farit!

Fröding har i "Strövtåg i
hembygden" givit uttryck åt
detta händelseförlopp i följande
avbrutna strofer:

Och med sommar och skönhet och
skogsvindskörd
står min hembygd och hälsar mig
var mig hälsad! — Men var
är min faders gård?
Det är tomt bakom lönnarnas rad.

Det är tomt, det är bränt, det är
härjat och kalt,
där den låg, ligger berghällen bar,
men däröver går minnet och vin-
den svalt,

och det minnet är allt, som är kvar.
Fröding var nu inte precis
något barn av staden, fastän
han hade sitt förvärvsarbete
som tidningsman i Karlstad.
Hans hem var ett förmöget
bergsmanshem uppe i Värmlands
fagra nejder.

Även Ture Nermán har kommit
bort ifrån barndomshemmet,
men i medmänniskornas
vimmel minnes han tillbaka
och hans

tänke vandrar fjärran till en
kvinna och ett kval,
till ett kök i ett förstås-kvarter

Dikten, som han kallar
"Mor," kanske inte vad de
gäller orden "förstads-kvarter"
och "kök" låter precis äkta
om man tänker på att skalden
utgått från ett rätt burget bok-
handlar hem. Men det är när
mast mor han tänker på och
hem-miljön är en ram om det
hela. Och alla ha väl en mor
att minnas, fattig eller rik,
gammal eller död, och vid tan-
ken på barndomshemmet blir
det i första hand henne det
gäller.

I Nils Magnus Folckes likt
"Deras faders och söners hem"
är det den nya tiden, som för-
skingrat arvet från den gam-
la, som bytt fädernas hem mot
ett nytt. Om fädernas heter
det:

Här föddes de gamla, här hade
de lugnt,
och här ha de alla dött.
Och hemmets ärvda tusende ting
ha de alla i kärlek nått.
Det hem de ärvt, det var allt för
dem,
deras fäste och rot, deras fasta
grund.

deras samlande tanke i stocknan-
dets stund,
deras faders och söners hem.

Och om barnens hem:

Nu träder du in i ett skövat hem,
i ett ruckligt, påbyggt hus,
där vaxduk, korkmattor, gottköps-
skräp, tapeter, elektriskt ljus,
Här sitter drängen vid järnkamin
i köpkravatt och fabriksparad,
och pigan läser "Brokiga Blad"
vid separatorernas vin.

Erik Blomberg har en vack-
ter dikt "En moder," och man
föres vid läsningen in i ett
hem, när det är som vackrast
och lugnast, när det giver helg
över sinnena, och i det hemmet
är mor centralfiguren.

Först skymningen, då allt är skumt,
i smula ro dig unnar,
men önnu dofta bröstet ljumt
av mjölk och hela munnar.

Nu ler du tyst bland tysta ting
kvällens korta timmar,
du böjer nacken och en ring
i ljus kring håret glimmar.

Här är så långt från harpens brus
och heligt gyllne floder,
nen lampan slår sitt trygga ljus
omkring en jordisk moder.

Även för honom äro moder
och hemmet intimt samman-
bundna.

Ännu en lyriker, Erik Lind-
orm, har hämtat de flesta av
sina motiv från staden, där
man känner livet och glädjen
och tristessen. Hans dikt "En
öd arbetarhustru" är snart
orden klassisk. Bland de
ackraste av hans dikter med
motiv från hemlivet är den
ho-fria, enkla men dock ta-
ande "En eftermiddag.

Brasan prasslar, och utanför
it höstregn i lyktshen ryker.
Han sitter lugn och från köket hör
hur lustrun står och stryker.

Nu slår det i dörren till barnens
rum;
hör ead det bullras och skrattas!
Alla ha lungor och ingen är stum,
och ingen av dem fattas.

Men dagen skriker mot nattens
blund
och brasan sjunker och mattas.
Snart är försvunnen den korta
stund,
de ingen fattas. ....

Hyreskasernernas fattiga
hem är den Lindormska musans
ummelplats, och denna miljö
har han skildrat så äkta och
omedelbart som ingen förr i
vensk lyrik. Lillens små so-
kor eller en soptunna på bak-
gården, båda delarna kunna
inspirera honom till poesi.

Som vi sett kunna hemmen
kifta och giva en skald ett
intryck, en annan något annat.
För en del är det främst hus-
run och barnen, som framträ-
da för synen, då det gäller
hemmet, andras tankar kunna
gå till föräldrarna och upp-
växtaren. Aterigen för den
tredje är det själva stillheten,
lugnet från jäktet och kampen
därute på gatorna och torzen,
som kommer lyran att klinga.
Men alltid är hemmet besjun-
get som platsen, där man har
samlat vad kärast man äger,
där ens vackraste drömmar
ero och de rikaste tankarna
födas.

Oskar Stjerne, Värmlands-
skalden, har i en av sina dikt-
samlingar en dikt, "Där hem-
ma — därborta," vars tveune-

sista strofer få avsluta denna
artikel:

Därborta, därborta
är man främling och gäst,
därhemma, därhemma
är ändå alltid bäst —
ett hem för våra drömmar,
ett hjärta som ömmar,
förlåtelse som strömmar
förbarmande armt
därhemma, om ock fattigt
är aldrig armt.

Så stackars alla stackare
som ha det så kallt,
så ensamt, att därborta
är överallt,
som på hela långa färden
ej hinna hem till härden,
som i hela vida världen
ej äga en värd,
ej äga ett hjärta
att förstås av och förstå.

"Skalden" Jonas.

Ett käseri om en misskänd poet

Forts. fr. sida 27
med svårighet lyckades han be-
härskade den.

Hans ögon lyste av den an-
våkande inspirationen.... Det
var obehagligt tyst i lokalen
och t. o. m. skrivmaskinen teg
förläget.... som om den sörd-
de över att så mycken möda
gått till spillo....

(Nu... Nu... jädrar och kon-
firmander, som kolingen sa...
nu kommer det.)

Och innan Jonas hann spotta
ur sig sin nästa dikt... fällde vi
ned rockkräcken, kastade på oss
vinterpaletan och rymde —
Redaktionen och det fält, där
Jonas som bäst höll på att tyg-
la sin Pegas....

Och sakta gnolande på den
sista schlagern, vandrade vi
Logan fram, styrde stegen mot
"Sverige" och funderade på
gälling utom poesi....

Men, o fasa.... innanför
dörren till vårt stamloka-
s, hängde ett maskinskrivet pap-
per....

En dikt... en välkomstdikt
och tillägnad: "Ladiss and Pi-
pelätts, som går på dans".

Titeln såg mystisk ut och
försiktigt betraktade vi poemet.
Signaturen?....

"Jors Troli Jonas Swanson".
Och du, som styrer världens
öden....

Här svimmade redaktören

och vaknade först, när mrs.
Ohn satte full fart på klang-
boxen och C. K. Y:s gamla ut-
slitna gramfon-skivor spred-
sig unkna musik över lokalen.

Författare.... författare...
skald.... skald....

Fridfullt sinne hos red. kom
honom att milt önska Guds
Fred och God Jul åt poeten Jo-
nas Swanson och blir väl dömd
vid bästa ting för att ha plagie-
rat om han tecknar sig

Jors troli.

Dansbanor moraliska pesthärdar.

Man har ofta och med skäl
talat om rusdryckshandlingen
såsom samhällets förbannelse.
Även om rusdryckstrafiken icke
avskaffats, kunna vi dock
tala om vårt folk såsom rela-
tivt nyktert och skötsamt. Men
nu förestår en ännu hårdare
strid. Dansraseriet är samhäl-
lets förbannelse av i dag här
i Sverige.

Detta uttalande är hämtat ur
en nyutkommen stridskrift på
Lindblads förlag "Svenskarna
dansa", författad av Erland
Sundström. Författaren har
här gått till ett våldsamt an-
grepp mot dansen, vilken han
anser vara en nationalolycka
och den största fienden till kul-
tur och moral bland folket. I
en serie uttalanden hämtade ur
tidningar och officiella under-
sökningar inom stat och kom-
mun illustrerar författaren si-
na påståenden om dansens för-
därliga inflytande på folk-
hälsan och den allmänna mor-
alen och framlägger sedan ett
reformprogram för åstadkom-
mande av ett sundare nöjesliv
och ett rikare och djupare livs-
innehåll åt folket genom en
andlig väckelse. Med sina be-
tydliga överdrifter av dansba-
norna såsom syndens och sa-
lans nästen innehåller också
denna stridskrift ett korn av
sanning, skriver en Sverige-
tidning, som citerar följande
passage:

"Det går en stinkande ström
av förruttnelse ut från dans-
banornas pesthärdar. Dansk il-
len har uppfostrat ynglingar,
som helt enkelt måste betrak-
tas som samhällets avskum."

— Men kära fru Johansson,
hur kan ni se, när ni inte alls
kan se?

— Jo, det skall jag tala om
för fru Andersson — det går
helt och hållet efter gehör.

Somliga av desamma räkna det
för en särskilt manlig sport att
viå dansbanorna bekanta sig
med förut ofördärvade flickor,
ofta minderåriga, och störta
dem i förtvivlan. Sedan gå de
omkring bland sina kamrater
och skryta över dessa djävul-
ka dåd. I stället för ett kok-
stryk, som borde vara det enda
svaret på sådant skryt hän-
der det ofta att deras pikanta
historier mottagas med ett
fräckt skratt, som ytterligare
eggat dem att fortsätta i sin
uselhet. Sådan är hederskänslan
i jazzens tidevarv."

Det är som synes grava an-
klagelser som författaren ut-
slungar mot dansen och den
moderna ungdomen.

En lans för kvinnan.

Den amerikanske författaren
Sherwood Anderson har denna
höst sänt ut en bok, som sä-
kert kommer att låta tala om
sig. "Perhaps Woman" heter
den och där drar han, skulle
man kunna säga, en lans för
kvinna. "Jag tror", skriver
Anderson, "att det nu är tid
för kvinnan att taga makten i
sina händer och att taga kon-
troll över livet. Kanske ha de
redan gjort det. Mycket talar
därför." Tesen, som Anderson
driver, är hans gamla vänliga.
Maskinerna och penningen ha
fördärvat denna värld, styrd av
män, som äro slavar under ma-
skiner och pengar. Men kvin-
nan är obesmittad av denna
sjuka — och hon skall alltid
förbli det. "Hon skall förbli en
varelse med ett inre liv. Ma-
skinen kan aldrig slåta barn i
världen." Som synes spelar
Sherwood Anderson på gamla
strängar — sitt glödande hat
till maskinerna och industria-
lismen. Det nya och originella
är den plats i striden, som han
nu plötsligt tillerkänner kvin-
nan.

— Men kära fru Johansson,
hur kan ni se, när ni inte alls
kan se?

— Jo, det skall jag tala om
för fru Andersson — det går
helt och hållet efter gehör.

BRAGDER.

Jag har tänkt på en ensam kvinna
i ett torp i en avlägsen bygd,
där en lampa i kvällen sags brinna
under granarnas mörka skvgd.
Jag har tänkt på de tusen mödor,
hon burit i hänfarna är
för att rädda ett växande släkte
undan frosten i livets vår.

Det är icke den lysande bragden
som blekt hennes sträva kind.
"Det är år av växlande mödor
för vilka en värld är blind."
Låt oss värda den tysta bragden
som uppbar ett hem åt dem
som foro mot ovissa öden
och vände som hjältar hem.

Torsten Rosen.